

POSUDEK

vedoucí na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: Lucie Nováková

Téma práce: Odměny a tresty ve výchově z pohledu rodičů a bezdětných osob

Autorka, Lucie Nováková, ve své bakalářské práci zkoumá jednu z aktuálně nejvíce celospolečensky diskutovaných oblastí, jíž je rodinná výchova a využívání odměn, trestů, resp. výchova bez uvedených výchovných opatření. Bakalářská práce předkládá výzkumné poznatky, které mohou představovat přínosnou protiváhu k převážně teoretizujícím zveřejňovaným polemikám na dané téma.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část sestává ze čtyř hlavních kapitol, v nichž se autorka postupně zaměřuje na rodinnou výchovu, odměny a tresty jakožto prvky výchovy spolu s riziky s nimi spojené a na výchovné přístupy založené na odmítání trestání.

Za cíl teoretické části si autorka stanovila (s. 7): „... nejen identifikovat trendy v moderní výchově, ale také reflektovat potenciální rizika spojená s těmito novými přístupy a systematicky porovnat moderní a konzervativnější způsoby na základě odborné literatury.“ Při jeho naplňování čerpá z dostatečného množství odborných zdrojů, včetně zahraničních a výzkumných. Text je psán čtivě, kultivovanou formou v její teoretické i empirické části a má dobrou jazykovou úroveň.

Potěšil mě uměřený a zároveň přiměřeně kritický způsob práce s informačními zdroji (např. na s. 10 v případě porovnávání jednotlivých autorských pojetí určitých výchovných stylů). Autorka užívá tvořivý, polemický způsob komentářů s citovanými zdroji, resp. názory na výchovu dětí (např. na s. 13, 20, 22 nebo 25-26).

V praktické části si autorka zvolila za cíl „...získat konkrétní data a vzhled do praktického uplatňování výchovných metod v současných rodinách. Zároveň porovnat postoje [různých skupin dospělých] osob k uplatňování jednotlivých výchovných prostředků“. Na jeho základě vymezila pět hypotéz opírajících se o prostudovanou bibliografii a vlastní pozorování. S využitím dotazníku s převážně polostrukturovanými položkami oslovila 103 respondentů (44, 7 % žen) z populace mladých dospělých. Pro kvantitativní vyhodnocení dat pomocí statistického software SPSS 25 byly využity výpočty analýzy rozptylu (ANOVA) a korelačního koeficientu. Vyhodnocení otevřených položek bylo provedeno pomocí principů obsahové analýzy.

Výzkumné nálezy jsou prezentovány v přehledných grafech a srozumitelně komentovány. Měla jsem radost z precizního zápisu i popisu statistických ukazatelů v tabulkách i v interpretacích. Potěšilo mě, že autorka vytvořila další následné statistické analýzy za účelem hlubšího porozumění výsledků, které se jevíly určitým způsobem zajímavé či ne zcela srozumitelné; tyto výpočty překračovaly základní rámec stanovených hypotéz (např. na s. 33). Příjemně mě také překvapilo, že se při interpretaci nálezů nespolehla jen na rozdíly v průměrných hodnotách, ale vzala na zřetel i rozdíly ve směrodatných odchylkách, které indikují stupeň

variability odpovědí uvnitř podsouborů. Autorka se navíc nespolehla pouze na velikost p -hodnot, ale zohlednila i míru těsnosti korelačních vztahů (tj. velikost efektů), která není tolik „citlivá“ na celkový počet respondentů a bývá téměř typicky - neprávem - opomíjeným statistickým ukazatelem ve studentských pracích.

Kapitola „Diskuse“ předkládá poměrně detailní syntézu výzkumných nálezů s hypotézami i s publikovanými informacemi, které byly citovány v teoretické části práce. Potěšilo mě, že autorka nabízí k výsledkům širší spektrum potenciálních vysvětlení a možných souvislostí a zohledňuje v dostatečné komplexitě i dílčí výsledky, které se tematicky vztahují k hypotézám. Líbilo se mně, že neopominula zmínit ani limity svého výzkumu.

Dílčí podnět pro psaní dalších odborných textů:

Formát řádkování v praktické části by bylo vhodné upravit v souladu s předepsanými požadavky.

Otázky k diskusi:

Určitou metodologickou nevýhodou je kombinování sběru dat osobní cestou a pomocí internetu. Jaká rizika z hlediska validity dat mohla tato kombinace způsobit sběru dat přinést?

Jak by bylo možné využít výzkumné poznatky při sociální či pedagogické práci s rodinami?

Závěr: Předložená bakalářská práce ve své teoretické i empirické části jednoznačně splňuje požadavky kladené na bakalářské práce. Jedná se o práci, která prezentuje řadu zajímavých i užitečných poznatků, výzkumných nálezů a také autorských podnětů ke zvolenému tématu. Autorka prokázala vynikající schopnost práce s literaturou, vlastní invenci i schopnost zachovat si přiměřený odstup od v současnosti poměrně bouřlivě diskutované problematiky. Prokázala také výbornou schopnost aplikovat metodologické poznatky ve vlastním výzkumu a porozumění zvoleným statistickým metodám i výzkumným nálezům.

Vzhledem k výše uvedenému navrhuji její hodnocení klasifikačním stupněm „výborně“.

Doc. Mgr. et Mgr. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 14. 9. 2024